

D1

doi: 10.14232/mgyk.2018.d1

Egy Kárpát-medencei drogatdbázis szerkesztésének tanulságai és használatának lehetőségei – Farmakobotanikai térképezés a Kis-Küküllő és Nyárad folyók mentén

Nagy Zsolt

SAPIENTIA Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Kertészmezői Tanszék,
540485 Târgu-Mureș, O.p. 9., C.p. 4.

e-mail: nagyczsolt@yahoo.com

2016 és 2017 között a Kárpát-medence (fél)spontán flórájában előforduló gyógytaxonok és a gyógyserkönyvek (román, magyar és európai), nemzetközi hivatalos drogmonográfiák (Európai Gyógyserügynökség monográfiái, European Scientific Cooperative on Phytotherapy és Egészségügyi Világszervezet monográfiái), drogszabványok (román, magyar) és szakkönyvek által szamon tartott növényi eredetű drogok és drogpreparátumok adatbázisának szerkesztését végeztem három (román, magyar és angol) nyelven. Az előadás első részében a szerkesztési alapelvek bemutatása mellett az adatbázis használatának lehetőségeit vázoló, valamint a bevezetett adatokra vonatkozó következtetéseket ismertetem. Az adatbázis által átfogó képet kaphatunk a Kárpát-medencében fellelhető, vadon élő gyógy-növényfajok számáról, az általuk szolgáltatott növényi eredetű drogok és drogpreparátumok mennyiségéről. E munka a gyógy-növények flóraelem, életforma, természetvédelmi érték kategória, szociális magatartástípus és ökológiai indikátorérték, környezeti igény (hő, víz, talaj, nitrogén, fény, C-érték, sötétítés) szerinti megoszlását is szépen kirajzolja. Lehetőség van továbbá, hogy végre a népi gyógyászat körébe utalandó, kétes etnobotanikai adatokat élesebb határokkal válasszuk el a hivatalos, nyugati orvoslás által is elismert, hatástani vizsgálatokkal értékesnek tartott, hasznosított növények körétől.

Az előadás második felében az adatbázis alkalmazásának lehetőségeit egy esettanulmányon keresztül mutatom be: a ROSCI0297 Natura 2000 területen végzett botanikai felvételezés, farmakobotanikai térképezés és gyógyflóra-potenciál értékelés első évi részeredményeit közlöm. 2016. március 4. és 2017. március 3. között egy 957 ha kiterjedésű mintaterületen 34 napi terepmunkával közel 100 hivatalosan alkalmazott gyógy-növényfajt sikerült azonosítani, illetve előfordulásuk pontos helyét térképre vetíteni. Ezzel egyidőben közel félszáz gyógy-növényhasonmás dokumentálása, 300 egyéb értékes taxon (például védelem alatt álló növények, ritka orchidea-fajok stb.), karantén és invazív növények felvétele is megtörtént. Az első év fontos eredménye továbbá a növényzetet és élőhelytípusokat átalakító, befolyásoló, károsító tényezők azonosítása és listába foglalása, elemzése volt.